

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

KUR'ÂN KAVRAMLARI
Muhammed Esed

1. bsk. İstanbul 2016

İŞARET YAYINLARI
Hobyar mah. Ankara cad.
Ünal Han, No: 21/1, Cağaloğlu–Fatih
Tel: (0 212) 519 17 28—528 30 63
Fax: (0 212) 528 30 59
isaret@isaretyayinlari.com.tr
www.isaretyayinlari.com.tr

KUR'ÂN KAVRAMLARI

MUHAMMED ESED

Hazırlayanlar
Prof. Dr. Ömer Aydın
Ertuğrul Özalp

işaret

İŞARET YAYINLARI: 163

Kur'ân Kitâblığı

Kitâbın adı ve Yazarı

Kur'ân Kavramları

Muhammed Esed

© İşaret Yayınları

Genel Yayın Yönetmeni

Dr. İsmet Uçma

Editör: Prof. Dr. Ömer Aydın

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Ömer Aydın-Ertuğrul Özalp

Sayfa Düzeni

Ertuğrul Özalp

Dizgi: Ö.A.

Kapak

Yunus Karaarslan

Baskı-Cilt

Umut Kağıtçılık San. Tk. Limited. ŞTİ.

Tel: (0 212) 637 37 43

Sertifika no: 22826

Mizanpaj Programı: QuarXPress

Karakter/Font: Utopia

Metin: 9.7 pt.

(Satır arası: 13 pt. Paragraf arası: 2 mm.)

ISBN: 978-975-350-297-9

Sertifika no: 15826

1. bsk. İstanbul 2016

İŞARET YAYINLARI

Hobyar mah. Ankara cad.

Ünal Han, No: 21/1, Cağaloğlu-Fatih

Tel: (0 212) 519 17 28—528 30 63

Fax: (0 212) 528 30 59

isaret@isaretyayinlari.com.tr

www.isaretyayinlari.com.tr

İÇİNDEKİLER

Sunuş 23

-A-

'Âdiyât.....25

'Adl 26

'Adn 26

'Afv.....27

'Ahd 27

Âhîret 29

Ahkâb.....29

Ahsenu'l-İktisâs 29

Ahzâb.....30

'Akara 31

'Akd 31

Âlem.....31

'Alime 32

'Amera.....32

'Anîd.....32

A'râf.....33

'Arş.....34

Ashâbu'l-Yemîn 35

'Asr.....36

'Avret 36

Âyet 36

-B-

Bahr 41

Ba'l.....42

Basîret.....43

İÇİNDEKİLER

Behîmetu'l-En'âm	43
Behîra	44
Bekke	44
Benûn	45
Berâet.....	45
Bey'	46
Beyân.....	46
Beyt.....	47
Burûc	48

-C-

Câhiliyye.....	49
Cebbâr	49
Cebrâîl	50
Cehennem.....	51
Cemel.....	52
Cennet	53
Cenneteyn	53
Cezû'	54
Cibt	54
Cihâd	55
Cild.....	56
Cimâlât	57
Cinn	57
Cizye	61
Cund	63
Cunub.....	63
Cübb	63
Cüz'	64

İÇİNDEKİLER

-D-

Dâbbe	65
Dalâl.....	65
Dâmir.....	65
Dâr	66
Darb	66
Darî'	68
Dâru's-Selâm	68
Dihân.....	68
Dîn	69

-E-

Ebb	71
Ebed.....	71
Ebkem.....	72
Eblese.....	72
Ebrame	72
Ebû Leheb	73
Ecel	73
Efeke	74
Effâk.....	74
Efnân	74
Ehâdis	75
Ehfâ.....	75
Ehl.....	76
Ehsâ	77
Ellezîne	77
Emânet	77
Emeh.....	78
Emr	79

İÇİNDEKİLER

Enfâl.....	80
Ensâr.....	80
Esbâb.....	81
Esbât.....	81
Eser.....	82
Eserra.....	83
Esîm.....	84
Esîr.....	84
el-Esmâu'l-Husnâ.....	84
Etrâb.....	85
Etrâf.....	85
Evliyâ.....	86
Evsân.....	89
Evtâd.....	89
Eyyâmullâh.....	89
Ezâ.....	90
Ezğân.....	90

-F-

Fâhişe.....	92
Farîza.....	93
Fazl.....	93
Fekku Rakabe.....	93
Felak.....	94
Fetâ.....	94
Fetâyât.....	94
Feth.....	95
Fetûl.....	98
Fetvâ.....	98
Fitrat.....	98

İÇİNDEKİLER

Fey'	99
Firâş	99
Fisâl	100
Fitne	101
Fuâd	103
Fulk	103
Furkân	103
-G-	
Ganî	105
Gayb	105
Gazab	106
-Ğ-	
Ğaden	108
Ğanî	108
Ğârimûn	108
Ğarûr	109
Ğassâk	109
Ğayb	109
Ğazab	110
Ğıslîn	110
Ğurûr	112
-H-	
Habeta	113
Hacc	113
Hadeb	113
Hadîd	114
Hadîs	114
Hafiye	115
Hakîm	115

İÇİNDEKİLER

Hakk.....	116
Hakken 'Aleynâ.....	117
Halk.....	117
Halife	119
Hâm	119
Hâmân.....	120
Hamîm.....	121
Hamr.....	121
Hanîf	122
Harâc	122
Harad	123
Harc	123
Harec	124
Hars.....	124
Hârût ve Mârût	125
Haşyet	126
Hâtem.....	126
Hattâ	126
Havârî	127
Havf.....	128
Hayr	128
Hımâr.....	128
Hıyerah.....	129
Hicâb	130
Hicret.....	130
Hikmet.....	132
Hilâf	133
Hitta.....	133
Hizr	134

İÇİNDEKİLER

Huld Ağacı.....	134
Huletâ'	135
Hullifû.....	135
Huluk.....	137
Hûr.....	137
Husnâ	138
Hutame.....	139
-I-	
'Idîn.....	140
Ikra'	140
-İ-	
İbâk.....	141
İbil.....	141
İblîs	142
İbnu's-Sebîl.....	143
İdlâl.....	143
İğvâ'	144
İhvân.....	145
İhve	145
İkra'	145
İll	145
İllâ	146
'İllyyûn.....	147
İlyâsîn	148
İmâm	148
İnâs	149
İncîl.....	149
İnfâk.....	150
İnşekka'l-Kamer.....	150

İÇİNDEKİLER

İsm	151
İslâm	151
İsrâ	152
İsrâf.....	158
İ'tidâ.....	159
İ'tikâf.....	160
İvec.....	160
İz	160
İzâ	162
İzzet	162

-K-

Kâbe.....	163
Kader.....	163
Kâfir	164
Kâfûr	165
Kâ'id.....	166
Kâle-Kavl	166
Kalem.....	169
Kandil	169
Kâri'a.....	170
Karîn	170
Karn	171
Karye.....	171
Kavl-Kâle	172
Kavl-i Sedîd	174
Kavvâm	175
Kebed.....	175
Kebîre.....	175
Kelime.....	176

İÇİNDEKİLER

Kevâ'ib	178
Kevser	179
Keyd	180
Kible	180
Kısâs	183
Kıssa	184
Kitâb	185
Kurbâ	186
Kutile	186
Kürsî	187

-L-

Lağv	188
La'net	188
Latîf	189
Lebise	189
Lebûs	189
Lefif	191
Levh-i Mahfûz	191
Lev-Lâ	192
Li'ân	193
Lisân	193
Lokmân	194

-M-

Mağfiret	195
Mahill	195
Mahmesah	195
Ma'în	196
Ma'rûf	196
Mârût ve Hârût	197

İÇİNDEKİLER

Ma'şer	197
Mâ'ûn	198
Me'âd	198
Me'âş	199
Mecâlis	199
Mecûs	200
Medîne	200
Medyen	201
Mefâtih	201
Mekâmi'	201
Mekr	202
Menn	202
Merve ve Safâ	203
Mescid-i Aksâ	204
Mescid-i Harâm	205
Mesed	205
Mesel	206
Mesîh	208
Meş'emet ve Meymenet	209
Meşhûd	209
Meşrikayn	210
Mevâki'	210
Mevt	211
Meymenet ve Meş'emet	211
Minhâc	211
Mirfak	212
Mîzân	213
Mu'akkib	213
Mubîn	214

İÇİNDEKİLER

Mubtil	215
Muhâcir	215
Muheymin	216
Muhkem	216
Muhsane	223
Muhsin	226
Mukatta'ât	226
Mukalleb	228
Mukvîn	229
Murâğam	229
Mustekarr	230
Mutekellif	230
Mutraf	231
Muttakî	231
Mücrim	231
Müddessir	232
Müdebbirât	232
Münâfık	233
Münezzil	236
Münker	236
Müslim	237
Müsrif	238
Müstekirr	239
Müstevda'	239
Müşrik	240
Müte'âl	241
Müteşâbih	242
Mütevessim	249
Müzzemmil	249

İÇİNDEKİLER

-N-

Nakîb	250
Nâsiye	250
Nâşitât	250
Nâzi'ât	250
Nebî-Rasûl.....	251
Neces	252
Necm	252
Nefer	253
Neffâsât.....	253
Nefs	254
Nesh.....	256
Nesr.....	257
Nezzele	257
Nifak	258
Nihle	260
Nikâh	261
Nukur.....	261
Nûr	262
Nusub	262
Nüşûz.....	262

-R-

Rabb.....	265
Rabbâniyyûn.....	265
Racfeh	265
Rahbâniyye.....	266
Rahîm	267
Rahmân	267
Rakene	267

İÇİNDEKİLER

Rakîb	267
Rakîm	268
Rasûl-Nebî.....	268
Ravh	269
Recm	270
Ref'	270
Rızk	271
Ribâ.....	272
Rîh.....	275
Rikâb	275
Rûh.....	276
Rûhu'l-Emîn.....	277
Rûhu'l-Kudüs	278
Ru'yâ	278

–S–

Sâ'ah	279
Sâbiğ	279
Sâbihât.....	279
Sâbiiler.....	280
Sâbikât	281
Sadaka	282
Sadd	284
Sadîd	284
Safâ ve Merve	285
Sâibe	286
Sâihûn.....	287
Sâik ve Şâhid	288
Sâil	288
Sâk.....	288

İÇİNDEKİLER

Salb	289
Sâlih	290
Salsâl	290
Samed	291
Sâmirî	291
Sanem	292
Sa'ûd	293
Savm	293
Sayd	294
Sayha	294
Sebt Günü	294
Secde.....	295
Seher	296
Sekalân	297
Sekar	297
Seker	298
Selâm	298
Selsebil.....	299
Selvâ.....	300
Semâ'	300
Semi'a	302
Serâbil.....	302
Sevvâ.....	303
Seylu'l-'Arim.....	303
Siccîl.....	304
Siccîn	305
Sidretu'l-Muntehâ	305
Sihr	306
Siyâb	307

İÇİNDEKİLER

Subât.....	308
Suht.....	308
Suhuf.....	309
Sultân.....	309
Suvâ'	309
Sübhâne	310
Sübûr	311
Sümme	311
Sünnet	313
Sünnetullâh.....	314
Sürur	314

-Ş-

Şâhid ve Sâik	315
Şe'âirullâh	315
Şedîdu'l-Mihâl	316
Şef'	316
Şehâdet.....	317
Şerî'at.....	317
Şeytân	317
Şî'a.....	321
Şir'a	322
Şirk	322
Şûrâ.....	323
Şühedâ'	324
Şükr.....	324
Şürekâ'	325

-T-

Tâbût	327
Tâğût.....	327

İÇİNDEKİLER

Tahrîru Rakabe.....	328
Tâif	328
Ta'ime	329
Tâir.....	329
Takvâ.....	330
Tamsu'l-'Ayn.....	331
Târik.....	331
Tayyibât	332
Tebzîr	332
Tekâsür	333
Tennûr	333
Terâib	334
Tertîl.....	334
Tesnîm	335
Teyemmüm	335
Tubba'	336
Tûr	336
Tuvâ	336

-U-

'Ukbâ	338
Ulu'l-Erhâm	338
Umm.....	339
Umre	339
Unsâ.....	340
'Usbe	340
'Utul	341

-Û-

Ûmmet	342
Ûmmeten Vahideten	343

İÇİNDEKİLER

Ümmeten Vasaten	345
Ümmî.....	345
-V-	
Vâdî.....	347
Vahîd.....	348
Vahy	348
Vâris.....	348
Vasat Ümmet	349
Vech	350
Vedd.....	350
Vekîl	350
Velâyet	351
Velî	353
Vesîle.....	355
Vetr.....	356
Vezi'r	357
-Y-	
Yahyâ	358
Ye'cûc ve Me'cûc	358
Yeğûs.....	359
Yemîn	360
Yeteveffâ	360
Ye'ûk	361
Yeûs.....	361
Yevm	361
-Z-	
Zakkûm.....	363
Zâriyât.....	363
Zebûr	364

İÇİNDEKİLER

Zekât	364
Zenîm	367
Zevc.....	367
Zihâr	370
Zikr	371
Zill	372
Zinâ	373
Zînet.....	373
Ziyâ	373
Zubur	374
Zuhruf.....	374
Zulkarneyn.....	375
Zu'l-Kifl.....	376
Zulm	377
Zulumât.....	378
Zürriyet.....	378

SUNUŞ

Yoğun ve titiz bir emek mahsulü olan Muhammed Esed'in *The Message Of The Qur'ân* isimli eserinin, *Kur'ân Mesajı Meal-Tefsir* adıyla yapılan tercümesi, birtakım yeni yaklaşımları sebebiyle ülkemizde bir hayli ilgi çekmiş, hattâ bazı kelime ve kavramlara yüklediği anlamlar çığır açmış ve bir çok kişiyi etkilemiştir.

Kur'ân kelime ve kavramlarının ne denli önem arzettiği, erbâbının ma'lûmudur. O nedenle, Kur'ân kelime ve kavramlarına Muhammed Esed'in yaklaşımının kolayca tesbit edilebilmesi ve onun bakış açısını ve değerlendirme biçimini derli-toplu göstermesi sebebiyle bunları, *Kur'ân Mesajı Meal-Tefsir* isimli eserinden derleyip müstakil hâle getirmenin faydadan hâli olmayacağı düşüncesiyle –alfabetik sıraya göre– bir araya getirdik.

Böylece, Muhammed Esed'in, Kur'ân kelime ve kavramlarını verdiği-yüklediği anlamlar ve bunları hangi sâiklerle yaptığı, topluca ve kolayca görülüp tetkik edilebilir.

Kur'ân talebelerine faydalı olması temennisiyle...

Gayret bizden, tevfik Allâh'tan.

Prof. Dr. Ömer Aydın
Ertuğrul Özalp

KUR'ÂN KAVRAMLARI

-A-

‘ÂDİYÂT

Ooo! Nefes nefese koşan *binek atları*. (Âdiyât, 100/1)

‘Âdiyât terimi, Araplar tarafından çok eski zamanlardan Orta Çağ'lara kadar kullanılan savaş atlarını veya binek atlarını gösterir (terimin müennes halde kullanılması, kural olarak, dişilerin damızlık atlara tercih edilmesindedir). Geleneksel açıklamalar, “binek atları”nın burada mü'minlerin Allah yolunda savaşmalarını (*cihâd*) sembolize ettiği ve bu nedenle son derece övgüye değer bir şeyi temsil ettiği varsayımına dayanmaktadır. Oysa bu açıklama, böyle olumlu bir temsil ile 6. âyet ve devamında ifade edilen *kınama* arasındaki tenakuzu dikkate almamakta, ayrıca bu şekildeki bir klasik açıklama sûrenin iki bölümü arasında mantıkî bir bağlantı kuramamaktadır. Ama böyle bir bağlantının varlığı *gerekli* olduğundan ve 6-11. âyetler tartışmasız bir şekilde kınayıcı bir nitelik taşıdığından, ilk beş âyetin de aynı –veya, en azından benzer– bir karaktere sahip olduğu sonucuna varırız. “Binek atları” temsîlinin burada olumlu bir anlamda kullanıldığı ön yargısından kendimizi kurtardığımızda bu karakter hemen açıkça anlaşılır. Burada tersi geçerlidir. “Binek atları”, şüpheye mahal bırakmayacak şekilde, yoldan çıkmış insan ruhunu veya kişiliğini sembolize eder —bütün ruhî yönelişlerden yoksun, her türlü bâtl ile şartlanmış ve yönlendirilmiş, bencil arzuların, çılgınca ihtirasların kölesi olmuş, akıl ve bilincin kontrolünden çıkmış, şaşkın toz bulutlarının ve sapık iştahların körleştirdiği, karmaşık/çözumsuz durumlara kendini sokan ve böylece manevî yok oluşunu hazırlayan insan ruhunu.